

Památné stromy Brna

Tento projekt vznikl na základě reálných open dat "Památné stromy/Significant protected trees", která jsou volně dostupná na webu data.Bрно, provozovaném statutárním městem Brno a Magistrátem města Brna. Data, použitá k mému projektu byla naposledy aktualizována 9. 12. 2022. <https://data.brno.cz/datasets/mestobrna::pam%C3%A1tn%C3%A9-stromy-significant-protected-trees/about>

"Památné stromy Brna" představují můj první pokus o datovou analýzu - na 180 řádcích a 29 sloupcích jsem si vyzkoušela práci s reálnými daty v PowerBI - stažení, nahrání, čištění, řešení chyb (chybějící, nulové nebo špatně zadané hodnoty), připojení další tabulky (doplnění českých názvů stromů).

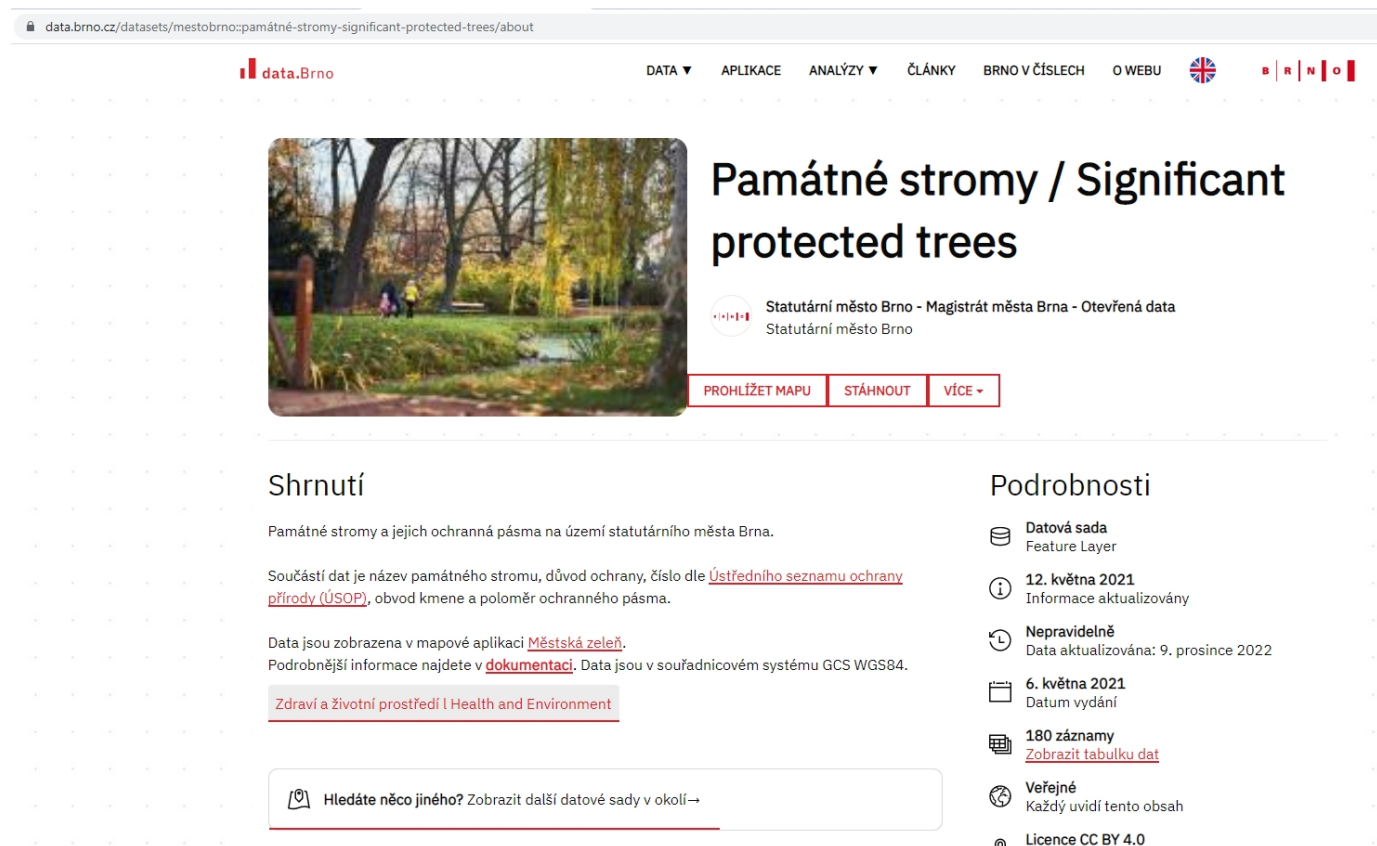
Závěrečnou vizualizaci jsem zaměřila na širokou laickou veřejnost a snažila jsem se vybrat ty nejzajímavější parametry.

Co to je památný strom a čím je výjimečný?

Památný strom podle § 46, zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., může být vyhlášen na základě vlastností, které určují jeho jedinečnost, výjimečnost či vzácnost.

Jde o speciální kategorii zvýšené právní ochrany dřevin, zejména stromů, které splňují podmínku mimořádné významnosti nebo jedinečnosti nad rámec parametrů a vlastností „běžné“ dřeviny.

Kromě velikosti, vzrůstu a věku může mimořádná hodnota spočívat v aspektu ekologickém, estetickém, historickém, kulturním či duchovním a často se důvodů ochrany mohou kombinovat.

The screenshot shows the data.Bрно website interface. At the top, the URL is data.brno.cz/datasets/mestobrna::pam%C3%A1tn%C3%A9-stromy-significant-protected-trees/about. The navigation bar includes links for DATA, APLIKACE, ANALÝZY, ČLÁNKY, BRNO V ČÍSLECH, and O WEBU. The main header features the data.Bрно logo and a navigation menu. The main content area displays the dataset title "Památné stromy / Significant protected trees" with a thumbnail image of a park. Below the title, it states "Statutární město Brno - Magistrát města Brna - Otevřená data" and "Statutární město Brno". There are buttons for "PROHLÍŽET MAPU", "STÁHNOUT", and "VÍCE". The "Shrnutí" (Summary) section describes the dataset as "Památné stromy a jejich ochranná pásma na území statutárního města Brna." and provides details about the data source and format. The "Podrobnosti" (Details) section lists the dataset name, update date, and other metadata. A search bar is located at the bottom of the summary section.

Památné stromy / Significant protected trees

Statutární město Brno - Magistrát města Brna - Otevřená data
Statutární město Brno

PROHLÍŽET MAPU STÁHNOUT VÍCE

Shrnutí

Památné stromy a jejich ochranná pásma na území statutárního města Brna.

Součástí dat je název památného stromu, důvod ochrany, číslo dle [Ústředního seznamu ochrany přírody \(ÚSOP\)](#), obvod kmene a poloměr ochranného pásma.

Data jsou zobrazena v mapové aplikaci [Městská zeleň](#).
Podrobnější informace najdete v [dokumentaci](#). Data jsou v souřadnicovém systému GCS WGS84.

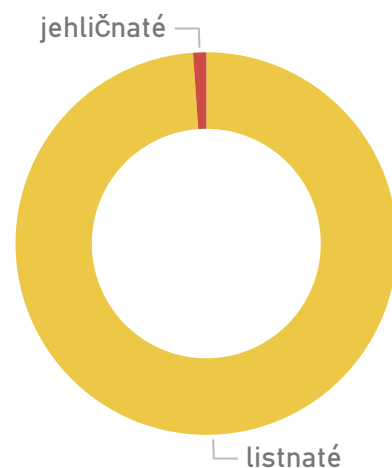
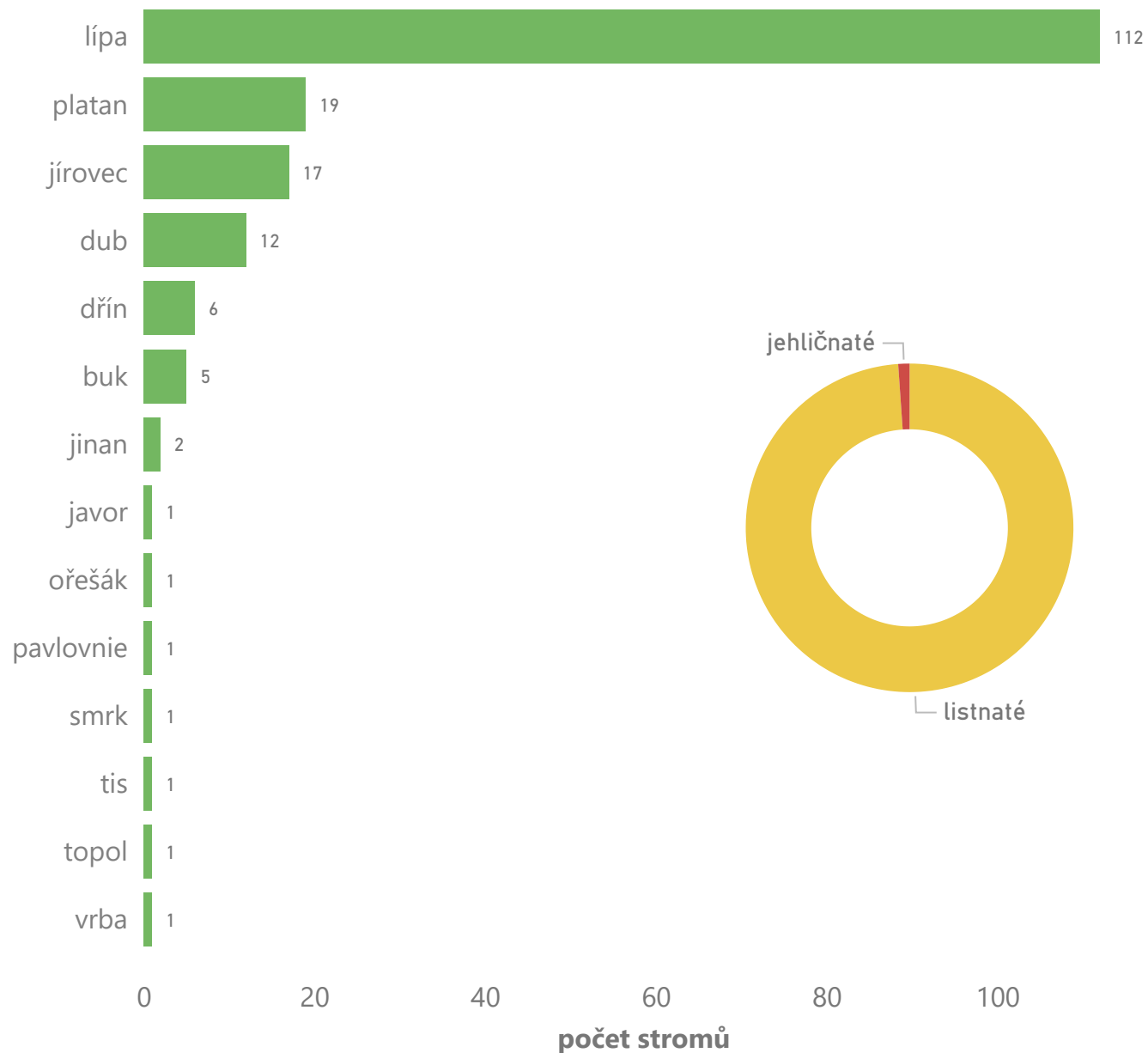
[Zdraví a životní prostředí | Health and Environment](#)

Hledáte něco jiného? Zobrazit další datové sady v okolí→

Podrobnosti

- Datová sada**
Feature Layer
- 12. května 2021**
Informace aktualizovány
- Nepravidelně**
Data aktualizována: 9. prosince 2022
- 6. května 2021**
Datum vydání
- 180 záznamy**
[Zobrazit tabulku dat](#)
- Veřejné**
Každý uvidí tento obsah
- Licence CC BY 4.0**
[Zobrazit podrobnosti licence](#)

Celkové počty stromů podle rodů

K prosinci 2022 je v Brně evidováno celkem 180 kusů památných stromů, rozdělených do 14 botanických rodů.

Rod lípa se 112 kusy tvoří 62 % všech památných stromů, následuje rod platan a jírovec ("kaštan").

Jehličnaté stromy (1 smrk a 1 tis) představují pouhé 1 %, všechny ostatní památné stromy patří mezi listnaté.

V celé České republice je v současné době evidováno 25200 památných stromů, Brno tak svými 180 kusy přispívá 0,7 %.

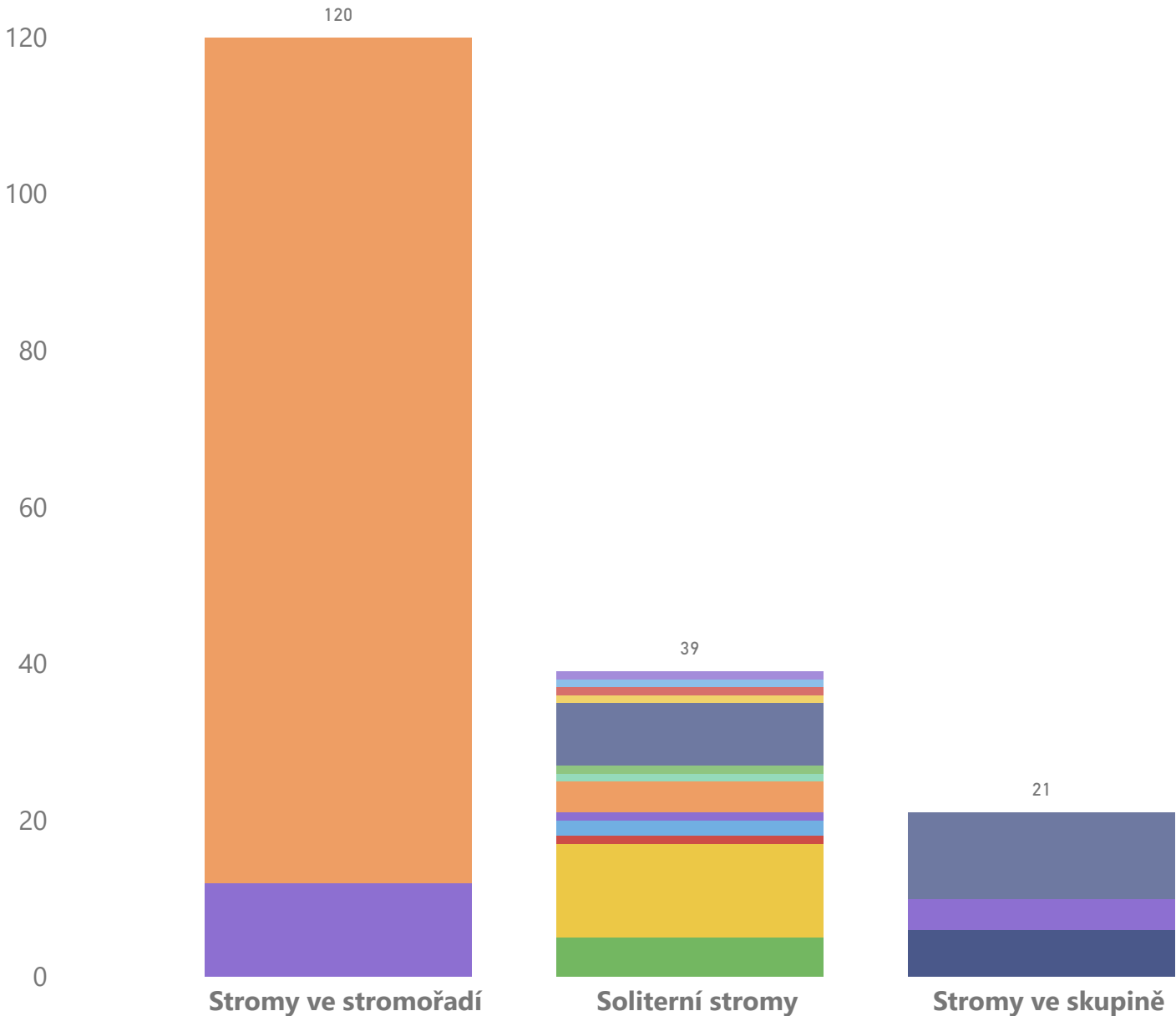
Seskupení stromů podle rodů

buk dřín dub javor jinan jírovec lípa ořešák pavlovnie platan smrk tis topol vrba

Jednotlivě rostoucí stromy jsou nazývány solitérní. Památné solitérní stromy mají dostatek okolního prostoru a jsou většinou chráněny z důvodu jejich velikosti, věku, nebo duchovního významu. Nejčastěji jsou to stromy hraniční, návesní, stromy na rozcestích nebo významné stromy v zámeckých parcích.

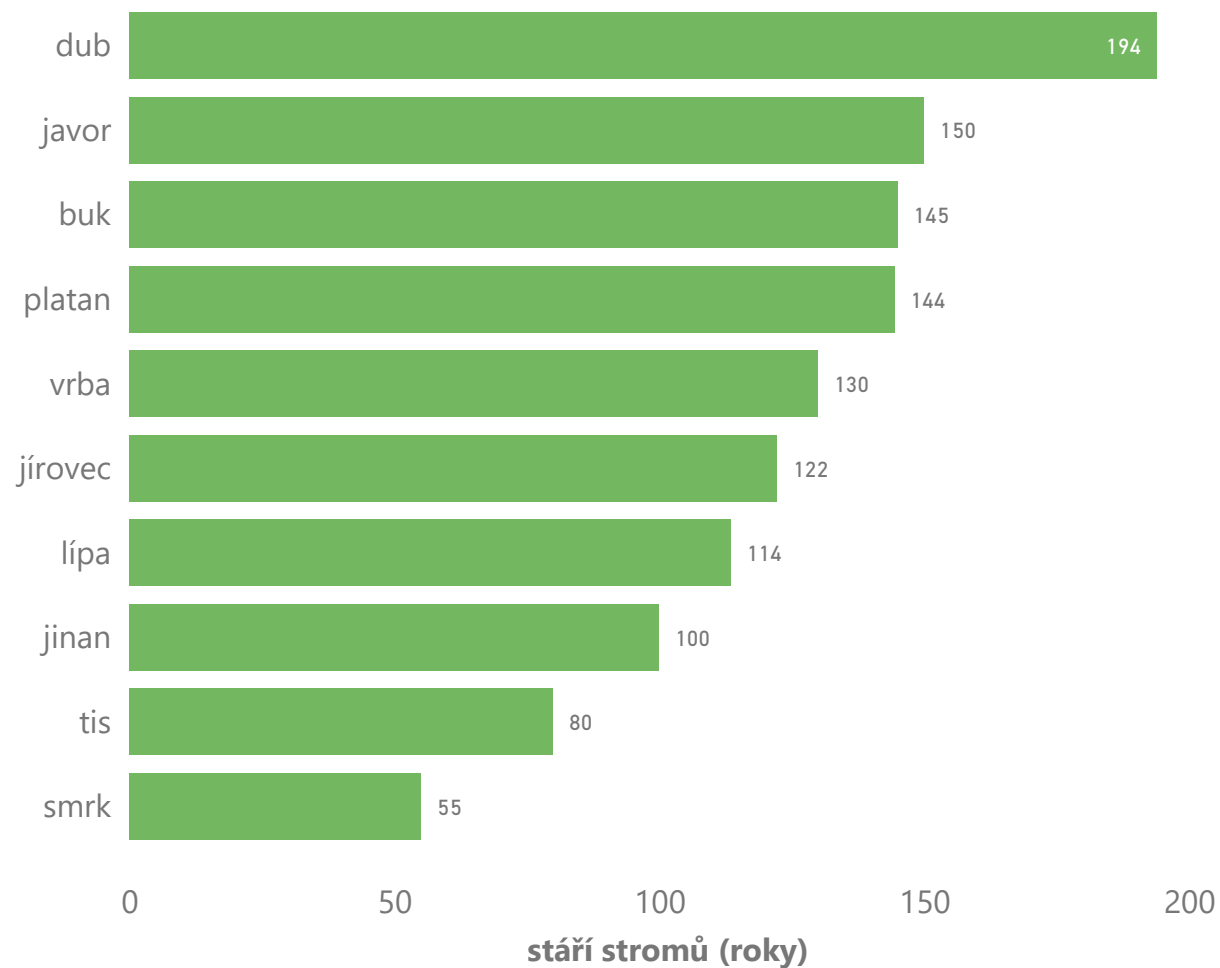
Stromy ve skupině většinou nevynikají výrazným vzrůstem, robustností nebo stářím, ale doplňují okolí významné historické stavby, zámeckého parku, nebo okrasné zahrady.

Stromy ve stromořadí se nejčastěji vyskytují ve formě alejí a tvoří tak doprovod křížových, poutních nebo kočárových cest. Aleje mají značný ekologický význam, protože často představují ojedinělé ostrůvky biodiverzity v intenzivně využívané krajině.

Průměrné staří stromů

Stáří stromů se určuje poměrně obtížně a proto i ve zkoumaném datasetu bylo vyplněno pouze z 63 % (celkem 114 stromů).

Nejstarším památným stromem Brna je 430letá lípa ("U Šťávů") v Brně - Bystrci, následovaná 350letým dubem u hradu Veverčí a 250letým dubem u ZOO v Brně - Bystrci.

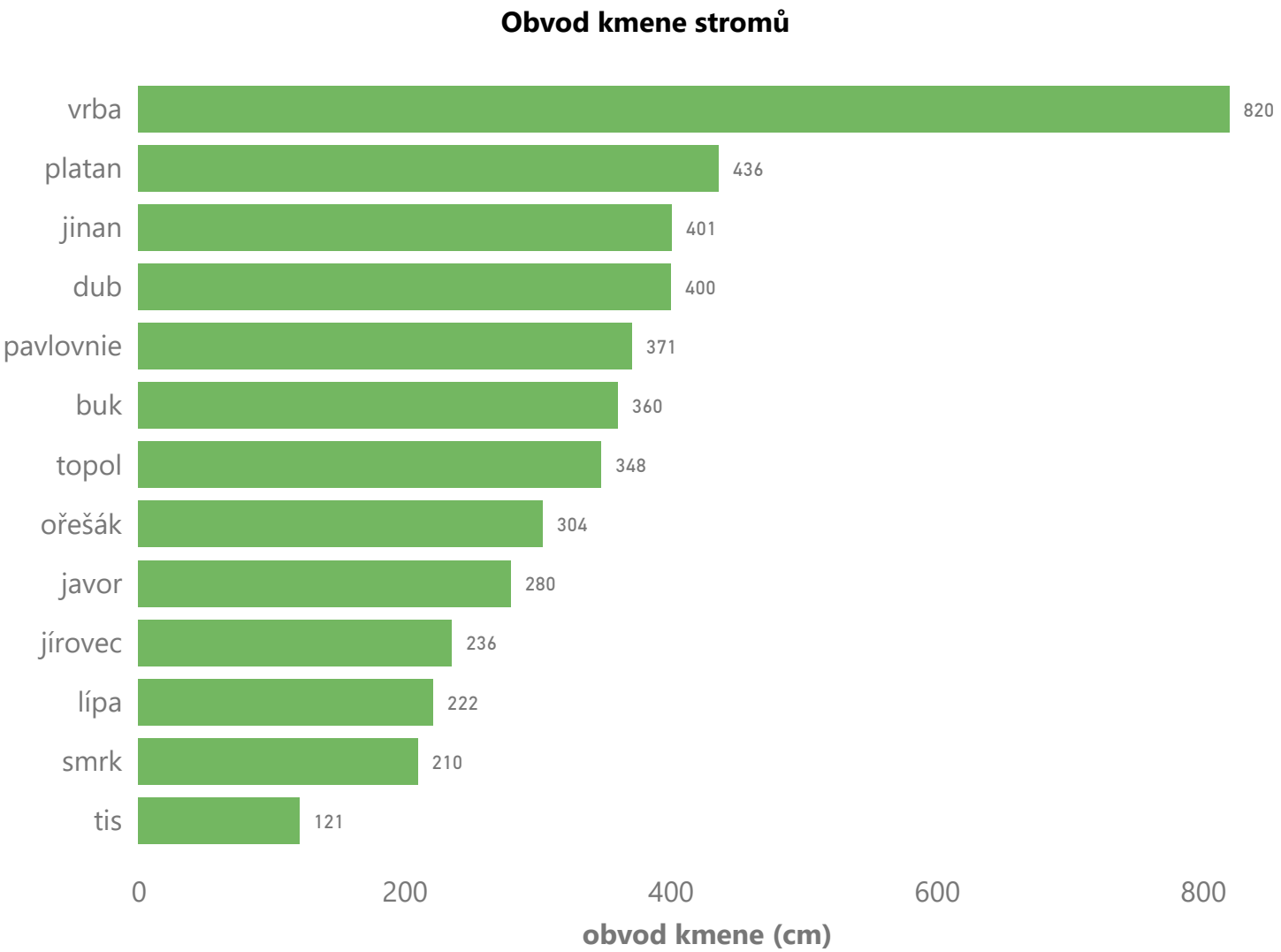
Naopak benjamínkem této kategorie je smrk s pouhými 55 lety v Brně - Králově poli.

Obvod kmene se měří ve výšce 130 cm od země a je považován za hlavní ukazatel mohutnosti stromu. Díky dostatku prostoru pro růst mívají solitérní stromy větší obvod kmene a širokou korunu oproti stromům ve skupinách nebo ve stromořadích.

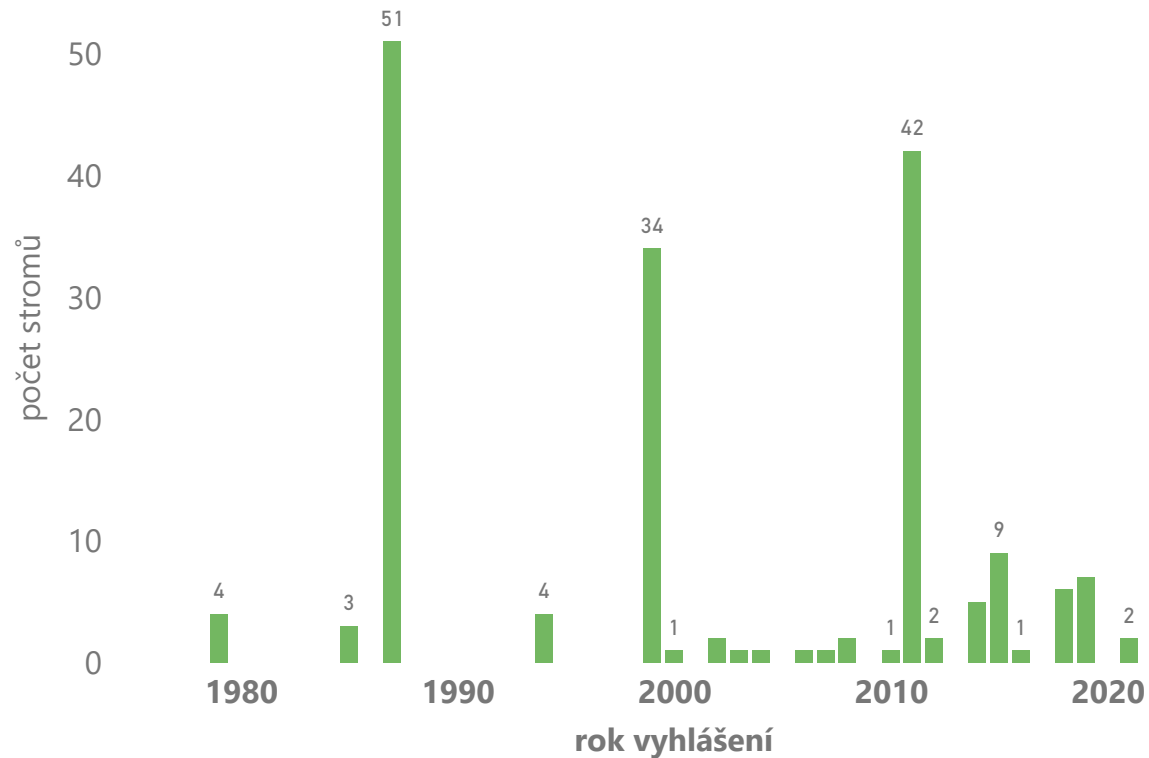
Nejmohutnější stromy České republiky dosahují v obvodu kmene hodnot až přes 10 metrů.

Rekordmanem v mohutnosti brněnských památných stromů je vrba na ulici Pražská, která s obvodem 820 cm představuje zároveň nejmohutnější vrbu v České republice a byla zvolena jako Strom města Brna pro rok 2005. Následují 2 platany se 725 a 575 cm na Masné a Pekařské ulici.

Naopak nejštíhlejším proutkem s 61 cm v obvodu je lípa ze stromořadí na Bráfově ulici.

Počet vyhlášených památných stromů v jednotlivých letech

První vyhlášení památných stromů Brna proběhlo v roce 1979 a týkalo se 4 stromů: nejstaršího brněnského stromu lípy "U Šťávů" v Brně - Bystrci, 2 platanů na Hybešově a Pekařské ulici a jinanu na Mendlově náměstí.

Nejbohatšími roky na nově vyhlášené památné stromy byly roky 1987, kdy bylo vyhlášeno 51 stromů (stromořadí lip na Bráfově ulici a stromořadí kaštanů na Malé Klajdovce), rok 2011 přinesl vyhlášení 42 stromů (lipová alej v Brně - Maloměřicích) a rok 1999 s 34 nově vyhlášenými památnými stromy (stromořadí lip na Bosonožském náměstí).

Nejnovějšími památnými stromy jsou lípa a platan z roku 2021.

Závěr

Zájem o problematiku památných stromů v současné době zaznamenává vzestupný trend, především pro jejich biologický, ekologický i duchovní význam v krajině i v okolí lidských sídel. Staré a mohutné stromy často představují unikátní biotop, na který jsou vázány organismy, od těch nejnižších - hub a lišejníků přes rostliny až po bezobratlé i obratlovce, kterým stromy poskytují základnu pro zachování a rozvoj. Jde o křehká přírodní stanoviště, která představují jednu z nejohroženějších složek naší přírody, obzvláště pak v intenzivně využívané zemědělské krajině či v hospodářských lesích a proto zasluhují mimořádnou ochranu a péči.